

DOI: [10.32702/2307-2156-2021.5.30](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.5.30)

УДК 351:65:346.2

*В. В. Сірик,
тимчасово виконуючий обов'язки директора, Державне підприємство
«Укроборонпостачальник» Міністерства оборони України
ORCID ID: 0000-0001-6503-1914*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ УЧАСТІ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В УПРАВЛІННІ ДЕРЖАВНИМИ КОМЕРЦІЙНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ: ТЕОРІЯ, СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ

*V. Siryk
Acting Director, State-Owned Enterprise "UkrOboronPostachalnyk"
of the Ministry of Defence of Ukraine*

LEGAL REGULATION OF OF STATE EXECUTIVE BODIES PARTICIPATION IN STATE-OWNED ENTERPRISES' GOVERNANCE: THEORY, CURRENT SITUATION, PROSPECT

У статті розглянуто теоретичні і практичні проблеми правового регулювання участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами. Проаналізовано систему суб'єктів управління державними підприємствами. Висвітлена розбіжність методологічних підходів щодо визначення підприємства як майна та як суб'єкта господарювання. Досліджене правове регулювання повноважень органів виконавчої влади по управлінню державними підприємствами. Виявлено недоліки правового регулювання повноважень органів виконавчої влади, а саме їх розпорошеність повноважень між органами виконавчої влади, відсутність на рівні закону регулювання порядку їх реалізації та процедурних питань реалізації органами виконавчої влади відповідних повноважень. Виявлені недоліки чинного законодавства та управлінської практики щодо порядку і процедур реалізації повноважень органів виконавчої влади по управлінню державними підприємствами. Надані практичні рекомендації по удосконаленню законодавства та практики його застосування.

The article considers and analyses theoretical and practical problems of legislation that regulates participation of state executive authorities in governance of state-owned enterprises and procedures applied as well as state administration practice in mentioned area in Ukraine. Proper legal regulation is the basis of effective organizational foundations of implementation of function as to of state executive authorities in governance of state-owned enterprises. The article reveals public authorities and other actors of governance of property. In addition, types of managed objects of state property have been determined. Moreover, it was shown that state-owned enterprises' assets are not to be managing objects of state executive authorities. The contradiction between the Civil Code of Ukraine and the Commercial Code of Ukraine which determine state-owned enterprise as property and as economic entity causes such situation. The following conclusions were reached based on the data available taking into account the analyses of legislation and practice. Laws and regulations in researched area are insufficient and contain several contradictions. There are no

regulations on a number of procedural questions and order of state executive bodies' authorities' implementation on the level of laws. The procedures and orders have been disseminated in by-laws, which broaden the executive bodies' area of competence. It is therefore necessary to take special measures to raise the level of regulation of procedural questions and orders of state executive bodies' authorities' implementation. The article carries out recommendations on legislation development and increasing of effectiveness of implementation responsibilities of state executive authorities on state-owned enterprises' governance in Ukraine. The Law On State Property Governance does not meet any requirements to criteria of effectiveness and procedures of participation of state executive authorities in governance of state-owned enterprises. In this context it is important to provide new Law On State-Owned Enterprises Governance. The article concludes that the consolidated law would resolve problems of contradictory by-laws and regulations.

Ключові слова: *правове регулювання; орган виконавчої влади; державне комерційне підприємств; управління державними підприємствами.*

Keywords: *legal regulation; state executive authority; state-owned commercial enterprises; state-owned enterprises' governance.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Державний сектор економіки, питома вага якого наразі складає 11, 9% [8], перебуває в стані реформування з часу здобуття Україною незалежності. Більшість заходів з реформування зводилася в основному до його скорочення шляхом приватизації метою зменшення навантаження на державний бюджет, оскільки більшість державних підприємств є збитковими. Проте досвід приватизації показує, що вона не приносить бажаних результатів, оскільки надходження до бюджету є набагато меншими очікуваних. Наразі в Україні існує близько 3500 державних підприємств, причому на урядовому рівні визнано, що управління ними є неефективним [4], то сучасна реформа управління державними підприємствами передбачає підвищення стандартів управління ними. При цьому існує необхідність переосмислення ролі державних підприємств для економічного суверенітету України у зв'язку з кризовими явищами останнього часу та світовими тенденціями до посилення ролі держави в економіці в умовах кризових явищ. Оскільки організаційні засади такого управління залежать від якості правового регулювання відповідної діяльності, актуальним є удосконалення правового регулювання участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами, оскільки саме органи виконавчої влади наразі займають провідне місце у механізмі управління державними підприємствами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, показує, що в юридичній науці і науці державного управління загальним питанням державного управління та удосконалення діяльності органів виконавчої влади, присвячені дослідження таких учених, як В.Б. Аверьянов **Помилка! Источник ссылки не найден.**, Г.В. Атаманчук, СВ.І.Мельниченко, Н.Р.Нижник, Н.Г.Плахотнюк, В.В.Цветков, В.Є. Чиркін, В.М. Шаповал та інші, проте ці роботи практично не розкривають питання організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами. Достатньо науково розробленими є питання правового статусу державних підприємств як суб'єктів права та управління ними у роботах О.М. Винник, С.М. Грудницької, І.М. Кучеренко, В.М. Махінчука, Л.Ю. Снісаренко, В.І. Щербини та ін.), але в них йдеться переважно про формування органів підприємства. Між тим, аналіз правового регулювання участі органів виконавчої влади в управлінні державними практично залишився по за увагою науковців.

Цілями даної статті є науково-теоретичне визначенні сутності та структури правового регулювання участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами та обґрунтування практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Вклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Оптимальне правове регулювання питань управління державними підприємствами є основою для реалізації організаційних засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами.

Правове регулювання як поняття визначається, як в юридичній науці, так і в науці державного управління. Зокрема, Г.В. Атаманчук розуміє під правовим регулюванням «діяльність конституційно встановлених або уповноважених державних органів по виданню юридичних норм (правил) поведінки людей, обов'язкових у виконанні, яка забезпечується можливостями громадської думки і державного апарату». [1, с. 519]. При цьому вчений зазначає, що правове регулювання являє собою єдність соціологічного, нормативного і практичного аспектів [1, с. 257].

Правове регулювання здійснюється у певних правових формах. З цієї точки зору правове регулювання участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами включає Конституцію України, закони, Укази Президента України, акти Кабінету Міністрів України, відомчі нормативно-правові акти. Конституція України

як основний закон встановлює загальні засади в усіх сферах суспільного життя в цьому контексті, управління державною власністю в тому числі державними підприємствами, має будуватися на основі конституційних норм, які встановлюють рівність і захист всіх суб'єктів права власності. Конституційні норми становлять також основу діяльності органів виконавчої влади. Згідно із статтею 6 Конституції України, органи виконавчої влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України. Статтею 116 Конституції України передбачено, що Кабінет Міністрів України забезпечує рівні умови розвитку всіх форм власності та здійснює управління об'єктами державної власності відповідно до закону [5].

Загальні та деякі спеціальні норми щодо правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами, встановлюють кодекси України. Статтею 326 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) визначено наявність у державній власності майна, у тому числі грошових коштів, яке належить державі Україна. Від імені та в інтересах держави Україна право власності здійснюють органи державної влади. Управління майном, що є у державній власності, здійснюється державними органами, а у випадках, передбачених законом, – іншими суб'єктами [12]. Загальні норми щодо державної власності, в тому числі переданої державним підприємствам містить ст. 141 Господарського кодексу України (далі – ГКУ), відповідно до якої управління об'єктами державної власності, згідно із законом, здійснюють Кабінет Міністрів України і за його уповноваженням центральні та місцеві органи виконавчої влади. Взагалі, ЦКУ, як основний правовий акт у сфері приватного права, фрагментарно регулює питання, що стосуються органів держави і державних підприємств, які є юридичними особами публічного права, відсилаючи до спеціального законодавства. При цьому існує принципова різниця у методологічних підходах визначення сутності підприємства в ЦКУ і ГКУ. З одного боку, відповідно до ст. 191 Цивільного кодексу України, як майнового комплексу, який може бути об'єктом купівлі-продажу, застави, оренди та інших правочинів, а з іншого боку, як суб'єкта господарювання за ст. ст. 62, 63 ГКУ [2]. Ця різниця у підходах до визначення підприємства впливає, як на розвиток спеціального законодавства, так і на правозастосування, оскільки в реальності державні підприємства є суб'єктами, що виконують певні функції, які можуть істотно відрізнятися. Так, ст. 73 ГКУ передбачає, що майно державного унітарного підприємства (державного комерційного підприємства або казенного підприємства) перебуває в державній власності й закріплюється за таким підприємством на праві господарського відання чи праві оперативного управління. При цьому зміст відповідних прав (ст. ст. 136, 137 ГКУ) не дає підстав вважати, що уповноважений орган виконавчої влади має повноваження по управлінню майном діючого підприємства, оскільки не надає зазначеним органам права вилучення майна у працюючого підприємства (за виключенням майна казенних підприємств, яке не використовуються або використовується не за призначенням). Слід також зауважити, що до державних підприємств на підставі ч.2 ст. 22 можна умовно віднести і господарські товариства, в статутному капіталі яких державна частка перевищує 50%. В таких випадках власником майна є саме товариство, а об'єктом управління є державні корпоративні права.

ГКУ не встановлює управлінських повноважень органів держави і обмежується нормою про те, що особливості ж управління державними підприємствами з боку зазначених органів відносить до предмету регулювання спеціального законодавства.

Правові засади здійснення Кабінетом Міністрів України та уповноваженими ним органами, іншими суб'єктами повноважень щодо об'єктів державної власності та реалізації прав держави як власника таких об'єктів, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням ними, у межах, визначених законодавством України, з метою задоволення державних та суспільних потреб визначені Законом України від 21.09.2006 № 185 «Про управління об'єктами державної власності» [11]. Відповідно до цього Закону, об'єктами управління державної власності є майно, яке передане казенним підприємствам в оперативне управління, державним комерційним підприємствам, установам та організаціям, державним господарським об'єднанням, а також корпоративні права, що належать державі у статутних капіталах господарських організацій; державне майно, передане в оренду, лізинг та інше державне майно. Суб'єктами управління об'єктами державної власності Закон № 185 визначає Кабінет Міністрів України (далі – КМУ), центральні органи виконавчої влади (далі – ЦОВВ), що забезпечують реалізацію державної політики у сфері управління об'єктами державної власності та формування і реалізацію державної політики у сфері економічного розвитку (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України – надалі МРЕТ), уповноважені органи управління (міністерства, інші органи виконавчої влади та державні колегіальні органи); уповноважене КМУ міністерство – щодо управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування та/або зберігання природного газу, передачі електричної енергії; Фонд державного майна України, Національну академію наук України і галузеві академії наук, господарські структури; державне підприємство, установа, організація або господарське товариство, 100 відсотків акцій (часток) якого належить державі або іншому господарському товариству, 100 відсотків акцій (часток) якого належать державі, здійснюють управління об'єктами державної власності в частині виконання повноважень концесієдавця (за рішенням КМУ або уповноваженого ЦОВВ); Державна керуюча холдингова компанія (щодо об'єктів управління державної власності, що передані до її статутного капіталу та статутного капіталу її корпоративних підприємств). Слід звернути увагу, що з часів прийняття Закону (2006 р.) коло суб'єктів значно розширилося в сторону таких, що не є органами державної виконавчої влади.

Зміст повноважень органів управління, і зокрема органів виконавчої влади, викладених у Законі України «Про управління об'єктами державної власності», дає підстави поділити їх на повноваження щодо державного майна і повноваження щодо управління державними підприємствами. При цьому підходи в

регулюванні мають бути різними, оскільки належне підприємствам майно, як уже зазначалося, не є об'єктом безпосередньо розпорядження уповноважених органів управління, в тому числі органів виконавчої влади. Підхід до управління підприємством в контексті управління майном не враховує функціонального та соціального призначення державного підприємства.

На нашу думку, Закон № 185 підходить до розподілу функцій в системі управління державними підприємствами недостатньо послідовно. Так, КМУ за змістом повноважень є органом, який здійснює переважно загальні функції управління державними підприємствами, зокрема, в порядку організації управління підприємствами визначає органи, які здійснюють таке управління (шляхом прийняття розпоряджень); визначає *критерії*: ефективності управління об'єктами державної власності (у відповідному Порядку, затвердженому постановою КМУ від 19 червня 2007 р. № 832 йдеться про суб'єктів державного сектору економіки); обов'язкового утворення наглядових рад на державних унітарних підприємствах; відбору незалежного аудитора; затверджує *порядки*: здійснення контролю за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності (у постанові КМУ від 19.06.2007 р. № 832 йдеться про моніторинг діяльності суб'єктів господарювання); конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки та їх оплати; проведення конкурсного відбору кандидатів на посаду незалежного члена наглядової ради державного унітарного підприємства, а також господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50% акцій (часток) належать державі; визначення та затвердження кандидатур представників держави в наглядових радах державних унітарних підприємств та господарських товариств з державною часткою понад 50% та інші порядки; затверджує методики, зокрема, оцінки майна; затверджує *переліки*: об'єктів великої приватизації, що підлягають приватизації та умови їх продажу (за поданням Фонду державного майна України); об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави. Відповідні повноваження по затвердженню критеріїв, порядків, методик реалізуються КМУ шляхом прийняття постанов. Крім того, в порядку виконання загальних функцій, КМУ розробляє та укладає міжнародні договори України щодо об'єктів державної власності, забезпечує контроль за ефективністю управління об'єктами державної власності, погоджує рішення уповноважених органів управління щодо створення, реорганізації та ліквідації діяльності підприємств державного сектору економіки, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави. Поряд із загальними управлінськими функціями, Закон № 185 покладає на КМУ виконання і функції з безпосереднього управління господарюючими суб'єктами, зокрема, установчу функцію щодо казенних підприємств і господарських структур, затвердження фінансових планів річних фінансових планів державних підприємств, що є суб'єктами природних монополій, та державних підприємств, плановий розрахунковий обсяг чистого прибутку яких перевищує 50 мільйонів гривень та ін.

Зміст повноважень МРЕТ відповідно до Закону № 185 визначається його правовим статусом як ЦОВВ, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері управління об'єктами державної власності. Загальні повноваження МРЕТ по управлінню державними підприємствами стосуються моніторингу ефективності управління, одержання інформації від господарюючих суб'єктів, зокрема, щодо контрактів з керівниками державних підприємств, а також формування та ведення відповідного реєстру, формування переліків державних підприємств, що підлягають приватизації або корпоратизації та підготовки пропозиції щодо переліку стратегічних підприємств та ін. При цьому МРЕТ здійснює методологічне та, у межах власних повноважень, нормативно-правове забезпечення питань управління об'єктами державної власності, а також розробляє та вносить на розгляд КМУ законопроекти щодо управління державною власністю. Тобто в даному випадку у актах МРЕТ, які мають нормативно-правовий характер, деталізуються положення законів і постанов КМУ щодо управління державними підприємствами. Такий розподіл нормотворчих повноважень має небезпеку до їх розширення у відомчих актах, зокрема, В.І. Мельниченко вказує на розширену інтерпретацію МРЕТ своїх повноважень, пов'язаних із скасуванням актів ЦОВВ у Порядку взаємодії Мінекономрозвитку з відповідними ЦОВВ порівняно із Положенням про МРЕТ [6, с. 184]. Поряд з загальними повноваженнями МРЕТ здійснює і повноваження по управлінню державними підприємствами, зокрема, до сфери його управління відносяться наразі 133 державних підприємств, установ, організацій [7].

Основні повноваження по управлінню державними підприємствами Законом № 185 надані уповноваженим органам управління (ЦОВВ та іншим органам виконавчої влади), зокрема, приймають рішення про створення, реорганізацію та ліквідацію державних підприємств, призначають на посади керівників, забезпечують формування наглядових рад, затверджують фінансові плани підприємств, проводять моніторинг фінансової діяльності, ведуть облік об'єктів, здійснюють контроль, погоджують договори у визначених випадках. Реалізація повноважень по управлінню державними підприємствами може здійснюватися у формі відомчих нормативно-правових та індивідуальних актів. Причому не всі подібні акти реєструються і оприлюднюються.

Повноваження Фонду державного майна України (далі - ФДМУ) щодо державних підприємств стосуються в основному тих із них, щодо яких прийнято рішення про приватизацію. Важливим є повноваження ФДМУ щодо надання дозволу (погодження) на відчуження державного майна у випадках, встановлених законодавством (п. «и» п. 2 ст. 7 Закону № 185). Згідно зі ст. 5 Закону № 185 Кабінет Міністрів України прийняв постанову від 6.06.2007 р. № 803, якою затвердив Порядок відчуження об'єктів державної власності, що передбачає необхідність погодження уповноваженими органами управління з ФДМУ рішення про надання згоди на відчуження, зокрема, нерухомого майна, яке належить державним підприємствам (п. 6). Проте, користуючись невизначеністю законодавства, уповноважені органи управління, після прийняття рішення про

ліквідацію, вважаючи, що вимога погодження стосується тільки діючих підприємств, а тому майно ліквідованих підприємств відчужувалось без погодження з ФДМУ. Це спричинило висловлення у постанові Верховного Суду України у справі №6-1081цс17 від 06.09.2017р., правової позиції щодо подібних справ [9].

Ще одним випадком, підзаконного і відомчого регулювання питань управління державними підприємствами є встановлення критеріїв ефективності управління об'єктами державної власності КМУ у відповідному Порядку, затвердженому постановою КМУ від 19 червня 2007 р. N 832. Хоч назва Порядку і стосується об'єктів, у змісті йдеться про суб'єктів державного сектору економіки. На підставі цього Порядку МЕРТ наказом МЕРТ від 15.03.2013 № 253 затверджені відповідні Методичні рекомендації застосування критеріїв визначення ефективності управління об'єктами державної власності, які деталізує показники і порядок оцінки ефективності управління.

Відхилення від змісту норми Закону містить також Порядок реалізації функції контролю за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності встановлений у постанові КМУ від 19.06.2007 р. N 832, де йдеться про моніторинг діяльності суб'єктів господарювання, між тим, як контроль і моніторинг відрізняються за змістом.

Таким чином, на законодавчому рівні виявилися не врегульованими порядок реалізації КМУ та уповноваженими органами управління функцій з управління державними підприємствами, а також критеріїв ефективності управління державними підприємствами та відповідні процедури. Це спричинило перехід правового регулювання на рівні підзаконних та відомчих актів, що не сприяє ефективності правового регулювання участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами. У науковій літературі висловлювалися обґрунтовані думки, щодо того, що «перехід органів виконавчої влади від нормотворчості до розпорядництва, забезпечує здійснення практичних заходів щодо втілення в життя законів та інших правових актів Верховної Ради і Президента України» [3, с. 12–16.].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Належне правове регулювання управління державними підприємствами, має бути основою для реалізації організаційних засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами. Ці потреби не задовольняють нормативно-правові акти законодавчого рівня у зв'язку з тим, що Закон України «Про управління об'єктами державної власності» виходить із цивільно-правового підходу до підприємства, як до майна, що суперечить сутності державного підприємства, оскільки не враховує його статус суб'єкта, а також цільове і функціональне призначення. Зазначений закон встановлює тільки повноваження суб'єктів управління об'єктами державної власності (в тому числі і по відношенню до державних підприємств), проте не регулює порядку їх реалізації. Регулювання порядку реалізації повноважень та процедур управління державними підприємствами розпорошено по актах КМУ та відомчих нормативно-правових актах. Останні мають тенденцію до розширення повноважень органів управління, не завжди реєструються Міністерством юстиції України і оприлюднюються. Тому необхідно, щоб нормативно-правові акти, які регулюють участь органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами, становили узгоджену систему. Сучасний стан правового регулювання участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами в Україні вимагає вдосконалення існуючих законів, прийняття спеціального нормативно-правового акту щодо управління державними підприємствами, який би узгодив протиріччя правового регулювання і встановив управлінські процедури.

Список літератури.

1. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления: учебник / Г.В. Атаманчук. М.: Изд-во «Омега-Л». 2014. 525 с.
2. Господарський кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15?lang=uk>
3. Дзюбенко О.Л. Теоретичний аспект відомчої нормотворчості / Дзюбенко О.Л. // Право і суспільство. – 2009. – № 4. – С. 12-16.
4. Ефективні державні підприємства. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/ekonomichne-zrostannya/efektyvni-derzhavni-pidpryemstva>
5. Конституція України URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4707>
6. Мельниченко В.І. Правове забезпечення реформування системи центральних органів виконавчої влади в Україні: стан та перспективи / В.І. Мельниченко // Вісник Національної академії державного управління. – 2013. - № 1. – С. 180-187, с. 184.
7. Перелік державних підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=32a9ca9b-0287-44c1-a37c-0a276367ff55&title=PerelikDerzhavnikhPidpriemstvUstanovOrganizatsiiSchoNalezhatDoSferiUpravlinniaMinisterstvaEkonomichnogoRozvitkuITorgivliUkraini>
8. Питома вага державного сектору економіки URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=3f9cbf0b-24bf-48f8-8360-04d559e41d60&tag=UpravlinniaDerzhavnimSektoromEkonomikiIs>
9. Постанова Верховного Суду України у справі №6-1081цс17 від 06.09.2017р. URL: <http://www.scourt.gov.ua>

10. Правове забезпечення реформування системи центральних органів виконавчої влади в Україні: стан та перспективи / В.І. Мельниченко // Вісник Національної академії державного управління. – 2013. - № 1. – С. 180-187, с. 184
11. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 № 185 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16#Text>
12. Цивільний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n1089>

References.

1. Atamanchuk, H.V. (2014), *Teoriya hosudarstvennoho upravleniya* [Theory of public administration], Yzd-vo «Omeha-L», Moscow, Russia.
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), “The Commercial Code of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15?lang=uk> (Accessed 10 May 2021).
3. Dziubenko, O.L. (2009), “Theoretical aspect of departmental rule-making”, *Pravo i suspil'stvo*, vol. 4, pp. 12-16.
4. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), “High-performance State Enterprises”, available at: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/ekonomichne-zrostannya/efektyvni-derzhavni-pidpnyemstva> (Accessed 10 May 2021).
5. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), “The Constitution of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4707> (Accessed 10 May 2021).
6. Mel'nychenko, V.I. (2013), “Legal support for reforming the system of central executive bodies in Ukraine: status and prospects”, *Visnyk Natsional'noi akademii derzhavnoho upravlinnia*, vol. 1, pp. 180-187.
7. Ministry of Economy of Ukraine (2020), “List of state enterprises, institutions, organizations belonging to the sphere of management of the Ministry of Economy, Trade and Agriculture of Ukraine”, available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=32a9ca9b-0287-44c1-a37c-0a276367ff55&title=PerelikDerzhavnikhPidpriemstvUstanovOrganizatsiiSchoNalezhatDoSferiUpravlinniaMinisterstv aEkonomichnogoRozvitkuTorgivliUkraini> (Accessed 10 May 2021).
8. Ministry of Economy of Ukraine (2021), “The share of the public sector of the economy”, available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=3f9cbf0b-24bf-48f8-8360-04d559e41d60&tag=UpravlinniaDerzhavnimSektoromEkonomikiIs> (Accessed 10 May 2021).
9. Supreme Court of Ukraine (2017), “Resolution in the case №6-1081tss17 of 06.09.2017”, available at: <http://www.scourt.gov.ua> (Accessed 10 May 2021).
10. Mel'nychenko, V.I. (2013), “Legal support for reforming the system of central executive bodies in Ukraine: status and prospects”, *Visnyk Natsional'noi akademii derzhavnoho upravlinnia*, vol. 1, pp. 180-187.
11. Verkhovna Rada of Ukraine (2006), The Law of Ukraine “On Managing Objects That Are in State Ownership”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16#Text> (Accessed 10 May 2021).
12. Verkhovna Rada of Ukraine (2003), “The Civil Code of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n1089> (Accessed 10 May 2021).

Стаття надійшла до редакції 20.05.2021 р.